

Додаток до наказу начальника
Харківського національного
університету Повітряних Сил імені
Івана Кожедуба
від 30.08.2017 № 1666

ПОЛОЖЕННЯ
про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти
в Харківському національному університеті Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Харківського національного
університету Повітряних Сил імені Івана
Кожедуба
Протокол № 13 від 28.08.2017 року.

Харків - 2017

1. Загальні положення

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету (далі - Система) є комплексом заходів керівництва Університету та структурних підрозділів спрямованих на підвищення ефективності освітньої діяльності з підготовки військових фахівців.

Метою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету є:

гарантування здобуття заявленого рівня вищої освіти за певною спеціальністю підготовки військових фахівців;

постійний моніторинг змісту вищої освіти;

розроблення якісних освітніх (освітньо-професійних чи освітньо-наукових) програм (далі - освітніх програм) відповідно до вітчизняних та міжнародних освітніх стандартів, із урахуванням потреб замовників на підготовку військових фахівців;

моніторинг освітнього процесу та наукової діяльності;

моніторинг технологій навчання;

моніторинг ресурсного потенціалу Університету та управління ним;

розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, участь у стратегічному плануванні тощо;

надання можливості замовникам на підготовку оцінити якість складових системи підготовки у Університету;

Відповідно до Закону України "Про вищу освіту" система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення Університетом таких процедур і заходів:

визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти (курсантів, слухачів, ад'юнктів, докторантів, студентів), науково-педагогічних і педагогічних працівників (далі - науково-педагогічних працівників) вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у навчальних та наукових працях постійного та змінного складу вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти; інших процедур і заходів.

Відповідальними за функціонування системи є:

на рівні Університету – начальник Університету, заступники начальника університету за напрямками діяльності;

на рівні факультету (ВКСС) – начальник факультету, начальник ВКСС;

на рівні кафедри (циклової комісії) – начальник кафедри (циклової комісії).

Оцінкою ефективності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є місце Університету в консолідованому рейтингу вищих навчальних закладів України. При цьому основними індикаторами визначаються:

оцінка якості науково-педагогічного потенціалу;

оцінка якості навчання;

оцінка міжнародного визнання;

динаміка змін конкурсу вступників до Університету;

відгуки замовників щодо випускників Університету через рік після випуску;

динаміка призначення випускників на вищі посади та аналіз випускників, які проходять службу у Збройних Силах України через п'ять років після випуску.

2. Принципи забезпечення якості вищої освіти

науковість - використання апробованих результатів наукових досліджень;

системність, цілісність, послідовність та логічність складових освітньої діяльності;

раціональне поєднання прав, обов'язків і відповідальності учасників освітнього процесу, формування корпоративної культури;

добросовісна конкуренція, відкритість, прозорість, рівноправність;

об'єктивність та неупередженість оцінювання учасників освітнього процесу;

інтеграція в міжнародний освітньо-науковий простір;

вимірюваність показників якості вищої освіти;

3. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Контроль організації навчального процесу

Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється "Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті".

Освітня програма має відповідати вимогам стандарту вищої освіти, які розробляє і затверджує Міністерство освіти і науки України за

погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Освітня програма для певної спеціальності розробляється робочою групою відповідного факультету, до складу якої входять керівник підрозділу, провідні фахівці з даної спеціальності та представники замовника. Освітня програма погоджується з замовником на підготовку військових фахівців, Департаментом військової освіти та науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, затверджується рішенням вченої ради Університету і вводиться в дію наказом начальника Університету.

На підставі освітньої програми факультет розробляє навчальний план для відповідної спеціальності.

Навчальні і робочі навчальні плани розробляються робочими групами випускових кафедр із залученням представників забезпечуючих кафедр.

Програми навчальних дисциплін розробляються кафедрами згідно з вимогами відповідних освітніх програм підготовки фахівців.

За результатами проведення атестацій випускників, перевірок якості підготовки військових фахівців замовниками, відгуків з військ на випускників через рік після завершення Університету та на підставі надходжень досвіду використання військ у бойових діях в Університету здійснюється коригування освітніх програм та комплексу навчально-методичного забезпечення.

Всі зміни обговорюються на засіданнях кафедр, розглядаються вченими радами факультетів та ухвалюються вченою радою Університету.

4. Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників Університету та їх оприлюднення результатів

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до вимог "Положення про організацію освітнього процесу в Університеті" та критеріїв оцінювання визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Метою оцінювання є визначення відхилення між очікуваними показниками та отриманими результатами навчання через зворотний зв'язок, а також виконання мотиваційно-стимулюючої функції здобувачів.

Завданнями контролю якості результатів навчання є:

оцінювання рівня засвоєння знань кожним здобувачем і академічною групою загалом;

виявлення умінь і навичок здобувачів оперувати набутими знаннями;

виявлення рівня сформованості професійної компетентності;

контроль самостійної роботи здобувачів;

виявлення причин недостатнього або поганого засвоєння матеріалу;

пошук ефективних методів навчання тощо.

У Університету використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, рубіжний, семестровий, підсумковий.

Вхідний контроль знань (діагностика початкового рівня знань) здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок із навчальної дисципліни.

Виконання вхідного контролю не передбачає виставлення оцінки успішності, за його результатами викладач повинен обрати відповідні методи навчання. Результати діагностики початкового рівня знань обговорюють на засіданні кафедри і можуть бути підставою для внесення коригувань у робочу навчальну програму та подальше викладання дисципліни.

Поточний контроль – це контроль, який здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки за визначеною темою (навчальним елементом).

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і здобувачами – для планування самостійної роботи.

Форми і методи здійснення поточного контролю під час навчальних занять та систему оцінювання якості результатів навчання (знань) визначає кафедра, затверджуючи робочу навчальної дисципліни, а викладач доводить її до відома здобувачів. Основні форми поточного контролю:

- письмовий експрес-контроль (летючка);
- усне опитування;
- контрольна робота;
- виступ під час обговорення питань на семінарських заняттях;
- презентація чи захист рефератів, творчих робіт, різних видів індивідуальних завдань тощо;
- розв'язання ситуаційних задач, вирішення проблемних ситуацій, питань тощо;
- перевірка розрахунково-графічних робіт;
- практична перевірка (захист лабораторних робіт);
- комп'ютерне тестування.

Здобувач отримує інформацію про результати поточного контролю під час навчальних занять, консультацій або через відповідні інформаційні системи.

Здобувачі, здійснюють самоконтроль за процесом та результатами свого навчання, який полягає у визначенні здатності до виконання навчальної (зокрема самостійної) та наукової роботи.

Для забезпечення самоконтролю під час навчального процесу викладачі в навчальних посібниках, конспектах лекцій, а також у методичних розробках передбачають засоби самоконтролю (тести,

контрольні завдання, питання для самоконтролю). Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які є складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів, віртуального навчального середовища.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового контролю та атестації випускників. Він здійснюється з метою оцінювання результатів навчання, а також рівня знань і вмінь здобувачів, які він повинен продемонструвати для підтвердження відповідності набутих ним компетенцій нормативним вимогам.

Семестровий контроль здійснюють у формі захисту курсового проекту (роботи), семестрового екзамену або диференційованого заліку з дисципліни.

Організація, порядок та особливості проведення атестації випускників Університету визначаються "Положенням про екзаменаційну комісію Університету".

З метою перевірки якості навчального процесу, порівняння ефективності навчання здобувачів за наказом начальника Університету з навчальних дисциплін, вивчення яких завершено у попередньому семестрі або навчальному році може проводитись контроль залишкових знань начальника Університету. Результати оцінювання залишкових знань аналізуються з урахуванням акредитаційних вимог: якість знань, успішність, зіставлення результатів контрольного заходу з результатами попереднього підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

З метою виконання вимог Закону України "Про вищу освіту" щодо щорічного оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень здобувачів вищої освіти в Університету застосовується рейтингова система оцінювання результатів навчання здобувачів.

Порядок застосування рейтингової системи оцінювання результатів навчання здобувачів визначено "Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті".

Рейтинг є інструментом управління навчальним та виховним процесом, який передбачає ранжування здобувачів за результатами накопичення їх персональних досягнень в навчальній, науковій та інших видах діяльності.

Використання рейтингу спрямоване на:

підвищення відповідальності і мотивації здобувачів до активної навчальної та наукової роботи протягом навчального року;

удосконалення планування та організації освітнього процесу за допомогою збільшення ролі індивідуалізації і диференціації навчання;

отримання інформації про якість і результативності навчання, а також про персональні академічні досягнення здобувачів;

забезпечення ефективного використання випускників за спеціалізацією підготовки.

З метою підвищення ефективності та результативності професійної діяльності науково-педагогічних працівників, забезпечення прозорості та об'єктивності оцінювання діяльності кожного науково-педагогічного

працівника, забезпечення здорової конкуренції, підвищення мотивації ефективності праці, стимулювання діяльності, спрямованої на підвищення якості освіти в Університету застосовується рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників. Порядок його проведення регламентовано "Положенням про щорічну рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників Університету".

Результати рейтингової оцінки застосовуються під час прийняття рішень стосовно:

заохочення кращих науково-педагогічних працівників кафедр, факультетів Університету;

атестації науково-педагогічного складу кафедр;

конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.

Рейтинг науково-педагогічного працівника визначається за результатами навчального року з урахуванням окремих видів виконаної роботи та підрахунку показників оцінки за наступними напрямками діяльності: навчальної; методичної; наукової (науково-технічної); організаційної, а також додаткових заохочувальних балів, які надаються науково-педагогічному працівнику, за окремі особливі досягнення в навчальному році.

Розрахунок балів по визначенню показника рейтингу за виконання всіх видів діяльності науково-педагогічних працівників здійснюється за нормами оцінювання за формулою:

$$R_6 = \sum R_1 + \sum R_2 + \sum R_3 + \sum R_4$$

де: R_6 – індивідуальний сумарний бал викладача;
 R_1 - бали за виконання навчальної діяльності;
 R_2 - бали за виконання методичної діяльності;
 R_3 - бали за виконання наукової (науково-технічної) діяльності;
 R_4 - бали за виконання організаційної діяльності.

Для визначення кількості балів науково-педагогічного працівника, який працює не на повну ставку (або більш ніж на ставку), необхідно бали, одержані сумісником, поділити на частку ставки, яку він обіймає.

Визначення рейтингу науково-педагогічного працівника здійснюється за формулою:

$$R_{\text{нп}} = R_6 / S_R$$

де S_R - середній рейтинговий бал по Університету.

Значення середнього рейтингового балу розраховується шляхом ділення індивідуальних сумарних балів всіх викладачів на кількість осіб, що беруть участь у рейтинговому оцінюванні.

Результати визначення рейтингових балів оформляються протоколом засідання рейтингової комісії, які надаються до 1 липня в навчальний відділ разом з рейтинговими картками.

Інформація щодо рейтингових списків науково-педагогічних працівників оприлюднюється у Університету до початку проведення

конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.

Відповідні рішення та рекомендації щодо науково-педагогічного працівника за результатами рейтингового оцінювання здійснюються з урахуванням показників визначених у таблиці:

$R_{\text{нпп}}$	Рекомендації
$R_{\text{нпп}} < 0,8$	потребує покращення показників роботи
$0,8 \leq R_{\text{нпп}} < 1,4$	відповідає обійманій посаді
$R_{\text{нпп}} \geq 1,4$	заслужує заохочення, просування по посаді

5. Забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Контроль за кадровим забезпеченням. Добір науково-педагогічних працівників.

Відповідно вимог до статей 57, 60 Закону України "Про вищу освіту" (Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників; Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників) науково-педагогічні працівники мають право на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років, а вищий навчальний заклад забезпечує підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників не рідше одного разу на п'ять років.

Вимоги щодо підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників також визначаються постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти".

Метою підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення і розширення професійних знань, умінь і навичок, набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності.

Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування враховуються: під час проведення атестації педагогічних працівників; під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з науково-педагогічними працівниками.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Університету організується відповідно до вимог наказів Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України за видами:

довгострокове підвищення кваліфікації (не менше 3 кредитів ECTS);

короткострокове підвищення кваліфікації (не менше 2 кредитів ECTS);

військове стажування (не менше 4 кредитів ECTS).

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників здійснюється за навчальними планами і програмами та може проводитись за денною, вечірньою, заочною та дистанційною формами навчання.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників завершується підсумковим контролем і видачею відповідного документу.

Науково-педагогічні працівники, які пройшли підвищення кваліфікації (стажування), протягом двох тижнів складають звіт за визначеною формою. Звіт заслуховується на засіданні кафедри, розглядається питання про його затвердження або відхилення, за потреби даються висновки, відповідні рекомендації.

Результати підвищення кваліфікації враховуються при проходженні чергової атестації або участі у конкурсі на заміщення вакантних посад.

Навчальний відділ має право надавати пропозиції начальнику Університету щодо подальшого використання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Копії документів про післядипломну освіту зберігаються на кафедрах та в особовій справі науково-педагогічного працівника.

Контроль за кадровим забезпеченням здійснюється з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти".

Контроль кадрового забезпечення здійснюється:

відділом особового складу та стройовим – під час прийняття заяв від кандидатів для участі у конкурсному відборі на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників;

кафедрами – під час розподілу навчального навантаження між науково-педагогічними працівниками кафедри;

навчальним (науково-організаційним) відділом – під час проведення перевірок виконання структурними підрозділами ліцензійних умов провадження освітньої діяльності;

навчальним відділом – під час організації процедур ліцензування та акредитації;

науково-організаційним відділом – під час організації підготовки фахівців вищої кваліфікації у ад'юнктурі (докторантурі);

спеціалізованими радами (вченою радою) Університету – під час прийняття рішень про присудження вчених звань і наукових ступенів.

Під час розподілу навчального навантаження між науково-педагогічними працівниками кафедри враховуються:

ліцензійні вимоги щодо мінімальних відсотків визначених навчальним планом кількості годин для проведення лекцій особами, які мають науковий ступінь та (або) вчене звання;

вимоги щодо проведення лекцій керівним складом Університету, начальниками факультетів (кафедр), їх заступниками, професорами, доцентами і старшими викладачами, а також провідними науковцями або фахівцями-практиками, запрошеними для читання лекцій.

У всіх випадках рішення про результати контролю показників кадрового забезпечення приймає начальник Університету на підставі ухвал вченої ради Університету.

Добір науково-педагогічних працівників здійснюється на підставі вимог наказів Міністерства оборони України, що визначають порядок заміщення вакантних посад командування (керівного складу), наукових, науково-педагогічних (педагогічних) працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих

навчальних закладів та науково-дослідних установах Збройних Сил України на конкурсній основі".

Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, що заміщуються цивільними особами, та укладання з ними відповідного договору (контракту) визначається Положенням про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України.

Призначення осіб офіцерського складу та прийом на роботу цивільних осіб на посади науково-педагогічних працівників наказом начальника Університету без оголошення та проведення конкурсного відбору забороняється.

Кандидати на посади науково-педагогічних працівників повинні бути громадянами України та вільно володіти державною мовою.

Оголошення про проведення конкурсу на вакантні посади публікуються в друкованих засобах масової інформації Міністерства оборони України, на офіційному веб-сайті Міністерства оборони України.

6. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи за кожною освітньою програмою

Ресурсне забезпечення організації освітнього процесу з підготовки військових фахівців у Університету здійснюється за напрямками:

- матеріально-технічне забезпечення;
- інформаційне забезпечення.

Основними елементами матеріально-технічної бази Університету є: аудиторії, спеціалізовані класи, кабінети, лабораторії, бібліотеки, читальні зали, викладацькі кімнати, інші навчальні та навчально-допоміжні приміщення;

- озброєння та військова техніка;
- навчально-лабораторна база (лабораторне обладнання, вимірювальна та електронно-обчислювальна техніка, технічні засоби навчання і контролю, наочне приладдя);
- польова навчальна база: навчальні центри, полігони;
- поліграфічна база;
- навчально-виробничі майстерня, лабораторії;
- база для виконання наукових досліджень, обчислювальні центри;
- спортивні комплекси і споруди, навчальні містечка;
- стройові плаці;
- тири;
- навчально-тренувальні комплекси;
- казармені приміщення та гуртожитки;
- інші матеріальні та технічні засоби, будівлі, споруди, майнові комплекси, земельні ділянки, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно, яке використовується для забезпечення освітнього процесу та підготовки військових фахівців.

Кількість та площа аудиторій, спеціалізованих класів, кабінетів, лабораторій, службових, навчально-допоміжних та інших приміщень розраховується відповідно до Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, встановлених нормам розквартирування військових частин, установ та норм забезпечення зразками озброєння і військової техніки відповідно до штатів, табелів і норм постачання.

Система інформаційного забезпечення Університету включає:

бібліотечний фонд (таємна та загальна бібліотеки);

локальна інформаційна мережа Університету та середовище Moodle;

локальна інформаційна мережа Університету для доступу до мережі інтернет;

електронні інформаційні ресурси АСУ "Дніпро" та Інтернет;

наукові періодичні видання.

Створення інформаційного забезпечення навчальних дисциплін здійснюється на підставі аналізу відповідності змісту навчальної літератури до освітніх програм підготовки військових фахівців, з урахуванням досягнень військової науки, нових способів та форм застосування військ (сил).

Щорічно, на підставі пропозицій кафедр в локальна інформаційна мережа Університету розробляється план редакційно-видавничої діяльності локальна інформаційна мережа Університету.

Встановленим порядком, після отримання позитивних рецензій, автори надають рукописи на експертизу до комісії вченої ради локальна інформаційна мережа Університету з науково-технічної та редакційно-видавничої діяльності.

До видавництва допускаються підручники (посібники), які були схвалені вченою радою локальна інформаційна мережа Університету.

З метою оптимізації обслуговування користувачів в бібліотеці локальна інформаційна мережа Університету, створено електронний каталог видань з пошуковою системою, штрихкодуванням та автоматизацією системи обслуговування читачів на абонементі та в читальному залі.

Наповнення фондів бібліотек здійснюється шляхом закупівлі у видавництвах України та друку навчальної літератури у видавництвом локальна інформаційна мережа Університету.

Створена система інформаційного забезпечення навчального процесу, наукової і науково-технічної діяльності локальна інформаційна мережа Університету задовольняє потреби в інформації, необхідній для засвоєння навчальних дисциплін та створення наукової продукції, забезпечується її збирання, обробка, зберігання, оновлення і розповсюдження, створена наукова продукція зареєстрована та облікована в установленому порядку.

За допомогою електронного освітнього середовища MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) здобувачі мають можливість дистанційно, у внутрішній мережі Університету, відкрити електронний навчальний курс, ознайомитися з навчальним матеріалом,

виконати завдання та відправити його на перевірку, пройти електронне тестування.

Науково-педагогічний працівник має змогу самостійно створювати електронні навчальні курси і проводити навчання на відстані, надсилати повідомлення здобувачам, розподіляти, збирати та перевіряти завдання, вести електронні журнали обліку оцінок та відвідування, налаштовувати різноманітні ресурси курсу і т.д.

Доступ до ресурсів персоніфікований. Логін та пароль доступу користувачі отримують у адміністратора сервера або відповідального за впровадження інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій відповідного факультету.

7. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

Управління освітнім процесом в локальна інформаційна мережа Університеті здійснюється з використанням сертифікованих в Україні програмних засобів та Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО).

В той же час, використання інформаційних систем здійснюється з урахуванням вимог наказу Міністерства оборони України "Про порядок використання мережі Інтернет у Міністерстві оборони України та Збройних Силах України" та постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях".

Для безпосереднього управління навчальним процесом у локальній інформаційній мережі Університету використовується автоматизована система "КАСКАД", яка є сукупністю логічно організованих програмних засобів, призначених для створення, обробки і збереження інформації, складання розкладу навчальних занять, інформаційно-аналітичної підтримки всіх підрозділів Університету, а також організації роботи методистів та зменшення кількості документації на паперових носіях.

Система охоплює всі етапи навчання, пристосована до змін процесів та методів управління, припускає можливість змін в ієрархічній структурі організації. Документація, що формується, узгоджена з діючою в Україні нормативною базою.

8. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації

З метою забезпечення прозорості та відкритості з питань здобуття вищої освіти за спеціальностями підготовки військових фахівців Збройних Сил України у Університету функціонує сайт Університету - <http://www.hups.mil.gov.ua/>.

На сайті Університету, у вкладці "Вступникам" розміщується Правила прийому до Університету з переліком акредитованих освітніх програм та галузей знань (спеціальностей) підготовки військових фахівців,

за якими оголошується прийом на навчання, ліцензовані обсяги та нормативні терміни навчання.

9. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти

Контроль якості робіт здобувачів вищої освіти та працівників Університету з використанням системи "Антиплагіат" здійснюється з метою забезпечення якості результатів освітнього процесу, самостійності виконання науково-дослідних робіт, зокрема, атестаційних робіт, діагностики рівня підготовленості випускника до практичної професійної або науково-дослідної діяльності та збереження прав інтелектуальної власності.

Контроль якості робіт спрямований на формування етики та поваги до інтелектуальних надбань, сприяє впровадженню практики належного цитування через визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Університету.

З метою своєчасної перевірки робіт на ознаки плагіату, виконана робота подається в електронному та друкованому вигляді (оригінальна версія) до відповідного структурного підрозділу не пізніше ніж за 15 днів до захисту. Перевірка роботи на ознаки плагіату через електронну систему "Антиплагіат" здійснюється відповідальним співробітником.

Атестаційна робота та результати перевірки на ознаки плагіату автоматично потрапляють до внутрішньої бази даних Університету та стають доступними для перегляду і використання в наступних перевірках, з внутрішньої бази даних не видаляються.

Перевірка здійснюється на етапі розгляду роботи на факультетах, наукових (навчальних центрах), у Військовому коледжі сержантського складу.

За перевірку на плагіат відповідають комісії, які створюються на факультетах, у Науковому центрі Повітряних Сил, у Навчально-науковому центрі мовної підготовки та у Військовому коледжі сержантського складу. Очолюють дані комісії заступники начальників факультетів з навчальної та наукової роботи – начальники навчальних частин, у Науковому центрі – заступник начальника центру з наукової роботи, у Навчально-науковому центрі мовної підготовки – начальник Навчально-наукового центру мовної підготовки, у Військовому коледжі сержантського складу - заступник начальника коледжу з навчальної роботи.

Результати перевірки вносяться у відповідний журнал реєстрації здійснення перевірки, де зазначаються дата подачі на перевірку; дата перевірки; назва предмету перевірки; результати перевірки (унікальність твору у відсотках та словами (висока/середня/низька); відсоток дослівного копіювання; відсоток парафрази); посада, підпис та ПІБ уповноваженої особи, яка здійснювала перевірку на наявність плагіату; повний авторський

колектив твору, що перевіряється; підпис особи зі складу авторського колективу який засвідчує відсутність плагіату у роботі.

За результатами перевірки роботи поділяють на три категорії: роботи з високою, середньою та низькою унікальністю:

висока унікальність – робота допускається до захисту/друку – 70-100%.

середня унікальність – робота потребує доопрацювання та повторної перевірки – 40-69%.

низька унікальність – робота відхиляється без права подальшого розгляду – нижче 40%.

Після подачі на перевірку, упродовж трьох робочих днів комісія за допомогою програмного забезпечення здійснює перевірку та заносить результати у журнал. Результат перевірки також обов'язково вказується на друкованому варіанті роботи (примірник з авторськими підписами), з наведенням дати та результату перевірки за підписом уповноваженої особи.

У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи має право у триденний термін подати апеляцію на ім'я заступника начальника Університету з навчальної (у навчальних питаннях)/наукової (у наукових питаннях) роботи. У цьому випадку за наказом заступника з навчальної/наукової роботи створюється комісія з трьох фахівців, яка розглядає скаргу та виносить остаточне рішення.

Дані перевірок обов'язковим порядком висвітлюються у протоколах засідань підрозділів, де здійснювалась перевірка, з наведенням даних з таблиці у журналі перевірки. Електронний варіант таблиці перевірки на плагіат за підрозділи здається (з питань навчальної роботи у навчальний відділ, з питань наукової роботи – у науково-організаційний відділ) щоквартально до 25 числа третього місяця кварталу (відлік за навчальним роком).

Усі підготовлені до друку наукові праці та навчальні (навчально-методичні) видання розглядаються на засіданнях факультетів, кафедр, інших структурних підрозділів, в яких працюють автори творів, з винесенням рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для навчальних робіт та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів "молодший бакалавр", "бакалавр", "магістр") або відхилення без права подальшого розгляду, з наданням рапорту про відповідний факт у навчальний (науково-організаційний) відділ.

За об'єктивність висновку про невиявлення академічного плагіату відповідальність несе голова комісії структурного підрозділу, що проводив перевірку на плагіат.

Робота, яка не пройшла перевірку на наявність ознак плагіату, до захисту не допускається.

У випадку встановлення середньої або низької унікальності результатів перевірки наївності на плагіат начальник факультету (кафедри)

зобов'язаний прийняти рішення та доповісти про випадок заступникам начальника Університету за підпорядкованістю.

10. Інші процедури і заходи

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету передбачає проведення контролю якості викладання навчального процесу та підготовки військових фахівців, який здійснюється у вигляді:

- взаємовідвідувань;
- пробних занять;
- відкритих занять;
- контролю навчальних занять;
- експертного оцінювання;
- анкетування;
- самооцінювання.

Взаємовідвідування – форма взаємного контролю та навчання, ефективна форма переймання професійного досвіду колег і вдосконалення педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників.

Відкриті заняття проводяться відповідно до розкладу навчальних занять з метою обміну досвідом, надання допомоги науково-педагогічним працівникам з організації занять і вдосконалення методики їх проведення. До участі у них залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники, якими після заняття проводиться детальний аналіз заняття, визначаються позитивні моменти, а також надаються рекомендації щодо підвищення ефективності методики проведення заняття.

Пробні заняття проводяться з метою визначення готовності науково-педагогічних працівників до самостійного проведення навчальних занять, а також вироблення методики проведення навчальних занять з нових тем і питань. Пробні заняття проводяться без здобувачів вищої освіти.

Контроль навчальних занять проводиться начальником Університету та його заступниками, начальниками (заступниками начальника, старшими офіцерами) навчальних відділів (відділень), начальниками факультетів, кафедр і їх заступниками, професорами, доцентами, старшими викладачами з метою визначення наукового і методичного рівнів проведення навчального заняття, ступеня досягнення навчальної і виховної мети, рівня підготовки особи, яка проводить заняття, підвищення якості навчання і виховання здобувачів, виявлення позитивного досвіду та недоліків у навчанні, надання допомоги кафедрам у покращенні освітнього процесу.

Експертне оцінювання якості викладання виконують за наявності конфліктних ситуацій, що пов'язані з діяльністю викладача. Для здійснення експертного оцінювання з викладачів кафедри чи осіб, яким делеговані повноваження виконувати оцінювання, створюється комісія.

Анкетування здійснюють з метою оцінювання рівня задоволеності вимог здобувачів щодо якості викладання та педагогічної майстерності викладачів.

Самооцінювання здійснює викладач самостійно, визначаючи результативність виконаних ним навчальної, методичної, наукової та організаційної видів робіт за звітний період. Порядок самооцінювання роботи викладача регламентує "Положення про щорічну рейтингову оцінку діяльності науково-педагогічних працівників Університету".

Начальник Харківського національного університету
Імені Івана Кожедуба

генерал-майор

А.М.АЛІМПІЄВ